

COLUMN HUGO VAN DER POEL

Sport is voor de **slimmerds**

We laten ons in Nederland graag voorstaan op ons unieke stelsel van sportverenigingen en -bonden en onze hoogwaardige sportinfrastructuur. Voor zo'n klein kikkerlandje scoren we bovendien verrassend goed op de medaillespiegel. We doen het goed, dus waarom zouden we iets veranderen? Toch wringt er iets. Slechts de helft van de bevolking haalt de beweegnorm en hooguit een kwart maakt gebruik van die prachtige sportinfrastructuur.

Er is een kloof in sportdeelname tussen hoog- en laagopgeleiden, en die kloof verdiept zich. Hoogopgeleiden zijn de afgelopen decennia meer gaan sporten, terwijl de deelname onder laagopgeleiden hetzelfde blijft. Onder laagopgeleiden die nu een jaar of dertig zijn, doet iets meer dan een derde aan sport, net als onder laagopgeleiden van zeven- tot negentien jaar. Bij de hoogopgeleiden sporten daarentegen bijna zes op de tien zeventigers en driekwart van de dertigers wekelijks. Het sportstelsel zoals wij dat kennen, spreekt hoogopgeleiden (steeds meer) aan, maar laagopgeleiden (nog steeds) niet. Opleiding hangt nauw samen met diverse andere achtergrondkenmerken, zoals migratieachtergrond, inkomen en gezondheid. Maar uiteindelijk is het verschil in opleiding de belangrijkste voorspeller van sportdeelname. Zo sporten hoogopgeleiden met een niet-westerse achtergrond bijna twee keer zo vaak als laagopgeleiden met een Nederlandse herkomst. Hoogopgeleiden met overgewicht sporten meer dan anderhalf keer zo vaak als laagopgeleiden met een normaal gewicht. Midas Dekkers sloeg 'leunstoelassociërend' in *Lichamelijke opvoeding* de plank dan ook compleet mis toen hij stelde dat denken en sporten niet konden samengaan. Het zijn de slimmerds die sporten en die langer en (relatief) gezond leven.

Als we tevreden constateren dat we een unieke sportinfrastructuur hebben en goed scoren in de medailles, en vervolgens blijven doen wat we altijd al doen, kunnen we er gevoelig van uitgaan dat de kloof in sportdeelname tussen hoog- en laagopgeleiden verder zal verdiepen. Terwijl juist de groep laagopgeleiden zoveel baat heeft bij meer bewegen en meer sociale contacten. En niet alleen deze groep zelf kan profiteren van meer sporten en bewegen: de maatschappij als geheel heeft baat bij meer integratie, minder eenzaamheid en minder zorgkosten. Dit tekent het publieke belang van sport en actieve vormen van bewegen. NLsportraad heeft geadviseerd sport te beschouwen als een publieke voorziening en dat te borgen met een sportwet. Het bestaande responsieve en faciliterende sportbeleid gaat uit van het eigen initiatief van sporters, vrijwilligers en verenigingen. Als er een sportwet komt, geldt er, waar dat eigen initiatief om wat voor reden dan ook ontbreekt, een zorgplicht, belegd bij een coördinerend bewindspersoon. Op hoofdlijnen kan zo worden geregeld wie verantwoordelijk is voor de proactieve en professionele aanpak die nodig is om niet-sporters alsnog te stimuleren in beweging te komen.

Zo'n aanpak vraagt om een forse inzet van middelen, om versterking en opschaling van bestaande succesvolle initiatieven en aanpakken, en om innovatie en uithoudingsvermogen. Maar het zou heel dom zijn om sport niet gericht in te zetten in de strijd tegen bewegingsarmoede en toenemend overgewicht. En om beleid voort te zetten waardoor de kloof in bewegingsarmoede alleen maar verder verdiept.

Hugo van der Poel is directeur van het Mulier Instituut.